

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

پایاننامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه ای دندانپزشکی

عنوان:

بررسی میزان آگاهی دندانپزشکان متخصص شهر اردبیل از مسئولیت مدنی در سال ۱۳۹۸ و
تولید محتوای آموزشی در این زمینه

استاد راهنما:

دکتر هاله ولی زاده حقی

استاد مشاور:

مالک اباذری

نگارش:

زهرا احمدیان

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب **زهرا احمدیان** دانش آموخته رشته دندانپزشکی مقطع دکتری حرفه ای به شماره دانشجویی ۹۲۱۸۱۶۰۰۲ گواهی می نمایم که این پایان نامه تحت عنوان "عنوان بررسی میزان آگاهی دندانپزشکان متخصص شهر اردبیل از مسئولیت مدنی در سال ۱۳۹۸ و تولید محتوای آموزشی در این زمینه" به راهنمایی استاد محترم سرکار خانم دکتر هاله ولی زاده بطور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ادبی بر اساس تعریف Plagiarism^۱ نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می شود، اطلاع کافی دارم.

تاریخ و امضاء
دانشجو

زهرا احمدیان

۹۹، ۸، ۵

بدینوسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب دکتر هاله ولی زاده استاد راهنما می باشد.

استاد
تاریخ و امضاء
هاله ولی زاده

^۱ Plagiarism Plagiarism یا سرقت علمی/ ادبی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده‌های منتشر شده یا منتشر نشده فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع بطور مناسب یا کتب اجازه در موارد ضروری.

سوگندنامه

بسم الله الرحمن الرحيم

اکنون که با عنایات و الطاف بیکران الهی دورهٔ دکتری دندانپزشکی را با موفقیت به پایان رسانده‌ام و مسئولیت خدمت به خلق را برعهده گرفته‌ام در پیشگاه قرآن کریم به خداوند قادرمتعال که دانای آشکار و نهان است، و نامش آرامش دلهای خردمندان و یادش شفای آلام دردمندان، سوگند یاد می‌کنم که همواره حدود الهی و احکام مقدس دینی را محترم شمارم. از تضییع حقوق بیماران پرهیزم و سلامت و بهبود آنان را بر منافع مادی و امیال نفسانی خود مقدم دارم، در معاینه و معالجه، حریم عفاف را رعایت کنم و اسرار بیماران خود جز به ضرورت شرعی و قانونی فاش نسازم. خود را نسبت به حفظ قداست حرفهٔ پزشکی و حرمت همکاران متعهد بدانم و از آلودگی به اموری که با پرهیزکاری و شرافت و اخلاق پزشکی منافات دارد اجتناب ورزم، همواره برای ارتقاء دانش پزشکی خویش تلاش کنم و از دخالت در اموری که آگاهی و مهارت لازم را در آن ندارم خودداری نمایم. در امر بهداشت، اعتلاء فرهنگ و آگاهی‌های عمومی تلاش نمایم و تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت جامعه را مسئولیت اساسی خویش بدانم.

سپاسگزاری :

با سپاس فراوان به درگاه پروردگار متعال

اکنون که پس از چند سال تحصیل در خدمت اساتید گرانقدر به افتخار ارائه پایاننامه دکتری نائل آمده ام، به مصداق «(من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق)» برخود لازم می دانم از محضر استاد بزرگوارم سرکار خانم دکتر هاله ولی زاده حقی که زحمت راهنمایی این پایاننامه را عهده دار گردیدند و در تدوین پایاننامه حاضر اینجانب را با نظرات ارزشمند و حسن برخورد و دقت لازم راهنمایی نموده اند و بدون تردید انجام این پایاننامه بدون نظرهای صائب، پیگیری های دلسوزانه و تشویق های امیدبخش ایشان میسر نبوده است و همچنین از استاد ارجمند جناب آقای مهندس مالک اباذری که زحمت مشاوره آماری را پذیرفته اند و با مساعدت بی دریغ خود مسیر انجام تحقیق را هموار نمودند و همچنین از جناب آقای دکتر هادی پناهی (ریاست محترم شعبه هفتم دادگاه عمومی حقوقی اردبیل) که همکاری صمیمانه ای در تهیه بخش حقوقی پایاننامه و تولید محتوای آموزشی را داشتند، سپاسگزاری و از خداوند متعال برای همگی این سروران عمر با عزت مسئلت می نمایم و امید دارم که خداوند اجر و منزلتی شایسته نصیبشان گرداند.

تقدیم به :

این پایاننامه را ضمن تشکر و سپاس بی کران و در کمال افتخار و امتنان تقدیم می نمایم :

به استوارترین تکیه گاهم، پدر بزرگوارم ؛

به دستان پر مهر و قلب پاک و با سخاوت مادر مهربانم ؛

به چشم های پر امید و قلب پراز احساس همسر عزیزم ؛

به نگاه آرام بخش و نفس های پر امید دختر گلم ثنا ؛

به بهترین رفیق و همراهم خواهر خوبم ؛

که هر چه آموختم در مکتب عشقشان آموختم و هر چه بکوشم قطره ای از دریای بیکران

مهربانیشان را سپاس نتوانم بگویم .

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده.....	۱

فصل اول : کلیات تحقیق

۱-۱. مقدمه.....	۳
۲-۱. بیان مسئله و ضرورت انجام تحقیق.....	۴
۳-۱. تعریف واژه های کلیدی.....	۵
۱-۳-۱. مسئولیت مدنی.....	۵
۲-۳-۱. قصور.....	۶
۳-۳-۱. دندانپزشک.....	۶
۴-۳-۱. آگاهی.....	۶
۵-۳-۱. محتوای آموزشی.....	۶
۶-۳-۱. اردبیل.....	۷
۴-۱. اهداف تحقیق.....	۷
۱-۴-۱. هدف کلی.....	۷
۲-۴-۱. اهداف اختصاصی.....	۷
۳-۴-۱. هدف کاربردی.....	۷
۵-۱. سوالات تحقیق.....	۸

فصل دوم : پیشینه تحقیق

۱-۲. مقدمه.....	۱۰
۲-۲. مبانی نظری تحقیق.....	۱۰
۱-۲-۲. مفهوم مسئولیت و انواع آن.....	۱۰

- ۱۰-۱-۲-۲. مفهوم مسئولیت ۱۰
- ۱۱-۲-۲. انواع مسئولیت ۱۱
- ۱۱-۲-۱-۲-۲. مسئولیت اخلاقی ۱۱
- ۱۲-۲-۱-۲-۲. مسئولیت انتظامی یا حرفه ای ۱۲
- ۱۲-۲-۱-۲-۲. مسئولیت کیفری ۱۲
- ۱۴-۲-۱-۲-۲. مسئولیت قراردادی ۱۴
- ۱۴-۲-۱-۲-۲. مسئولیت مدنی ۱۴
- ۱۶-۲-۱-۲-۲. مسئولیت مبتنی بر تقصیر ۱۶
- ۱۸-۲-۱-۲-۲. مسئولیت مبتنی بر فرض تقصیر ۱۸
- ۲۰-۲-۲. مبانی مسئولیت پزشکی در حقوق موضوعه ایران ۲۰
- ۲۲-۲-۲. مفهوم تقصیر (خطا) ۲۲
- ۲۱-۲-۲. انواع تقصیر ۲۱
- ۳۳-۲-۲. تقصیر عمدی ۳۳
- ۳۳-۲-۲. تقصیر غیر عمدی ۳۳
- ۳۴-۲-۲. تقصیر سنگین ۳۴
- ۳۴-۲-۲. تقصیر شبه عمدی ۳۴
- ۳۷-۲-۲. اخذ رضایت و اثر آن در مسئولیت پزشک ۳۷
- ۳۷-۲-۲. مفهوم رضایت ۳۷
- ۳۸-۲-۲. اثر اخذ رضایت ۳۸
- ۴۱-۲-۲. اخذ براءت و اثر آن در مسئولیت پزشک ۴۱
- ۴۱-۲-۲. مفهوم براءت ۴۱
- ۴۲-۲-۲. اثر براءت در مسئولیت پزشک ۴۲
- ۴۴-۲-۲. تعهد به وسیله و تعهد به نتیجه ۴۴
- ۴۵-۲-۲. مراجع احراز تقصیر پزشک ۴۵

- ۴۵ ۲-۸-۱. مراجعه به سازمان نظام پزشکی
- ۵۰ ۲-۸-۲. مراجعه به مرجع قضایی
- ۵۲ ۲-۲-۹. مرجع احراز نوع و میزان صدمه و جراحت
- ۵۷ ۲-۳. مبانی عملی تحقیق (بررسی متون)

فصل سوم : روش اجرای تحقیق

- ۶۱ ۳-۱. نوع پژوهش
- ۶۱ ۳-۲. جمعیت مورد مطالعه و روش نمونه گیری
- ۶۱ ۳-۳. روش گرد آوری اطلاعات
- ۶۱ ۳-۴. متدولوژی مطالعه
- ۶۲ ۳-۵. روش نمره گذاری پرسشنامه
- ۶۳ ۳-۶. روش تجزیه تحلیل داده ها و بررسی آماری
- ۶۴ ۳-۷. متغیرها
- ۶۴ ۳-۸. ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل آماری

- ۶۶ ۴-۱. آمار توصیفی
- ۶۶ ۴-۱-۱. جنسیت افراد مورد مطالعه
- ۶۷ ۴-۱-۲. سن افراد مورد مطالعه
- ۶۷ ۴-۱-۳. نوع تخصص افراد مورد مطالعه
- ۶۸ ۴-۱-۴. دانشگاه محل تحصیل افراد مورد مطالعه
- ۶۹ ۴-۱-۵. عضویت هیئت علمی افراد مورد مطالعه
- ۷۰ ۴-۱-۶. سابقه شکایت افراد مورد مطالعه
- ۷۰ ۴-۱-۷. سابقه کار افراد مورد مطالعه
- ۷۱ ۴-۲. بررسی میزان آگاهی افراد مورد مطالعه براساس سوالات پرسشنامه
- ۷۱ ۴-۲-۱. میزان آگاهی دندانپزشکان از مسئولیت مدنی با لحاظ میانگین امتیاز ۲۰ سوال

- ۲-۲-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان از مسئولیت مدنی ناشی از قصور در تشخیص و درمان..... ۷۱
- ۳-۲-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان از مفهوم تقصیر و انواع آن ۷۲
- ۴-۲-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان از اثر اخذ رضایت ۷۳
- ۵-۲-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان از اثر اخذ برائت..... ۷۳
- ۶-۲-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان در زمینه مراجع تشخیص قصور ۷۴
- ۳-۴. آمار استنباطی (بررسی سوالات پرسشنامه) ۷۵
- ۱-۳-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان بر حسب سن..... ۷۵
- ۲-۳-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان بر حسب جنسیت..... ۷۵
- ۳-۳-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان بر حسب دانشگاه محل تحصیل..... ۷۶
- ۴-۳-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان بر حسب عضویت هیئت علمی دانشگاه..... ۷۶
- ۵-۳-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان بر حسب سابقه کار..... ۷۷
- ۶-۳-۴. میزان آگاهی دندانپزشکان بر حسب سابقه شکایت..... ۷۷

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- ۱-۵. بحث..... ۷۹
- ۲-۵. نتیجه گیری..... ۸۶
- ۳-۵. پیشنهاد های تحقیق..... ۸۶
- ۴-۵. محدودیت های تحقیق..... ۸۷
- منابع و مآخذ.....
- ۸۸
- ضمائم..... ۹۵

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۳-۱. امتیاز گزینه ها.....	۶۳
جدول ۳-۲. جدول متغیرها.....	۶۴
جدول ۴-۱. جنسیت افراد مورد مطالعه.....	۶۶
جدول ۴-۲. سن افراد مورد مطالعه.....	۶۷
جدول ۴-۳. فراوانی متغیر تخصص.....	۶۷
جدول ۴-۴. دانشگاه محل تحصیل افراد مورد مطالعه.....	۶۸
جدول ۴-۵. عضویت هیئت علمی افراد مورد مطالعه.....	۶۹
جدول ۴-۶. سابقه شکایت افراد مورد مطالعه.....	۷۰
جدول ۴-۷. سابقه کار افراد مورد مطالعه.....	۷۰
جدول ۴-۸. میزان آگاهی دندانپزشکان از مسئولیت مدنی.....	۷۱
جدول ۴-۹. میزان آگاهی دندانپزشکان از مسئولیت مدنی ناشی از قصور.....	۷۱
جدول ۴-۱۰. میزان آگاهی دندانپزشکان از مفهوم تقصیر و انواع آن.....	۷۲
جدول ۴-۱۱. میزان آگاهی دندانپزشکان از اثر اخذ رضایت.....	۷۳
جدول ۴-۱۲. میزان آگاهی دندانپزشکان از اثر اخذ براءت.....	۷۳
جدول ۴-۱۳. میزان آگاهی دندانپزشکان در زمینه مراجع تشخیص قصور.....	۷۴
جدول ۴-۱۴. آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین سن و میزان آگاهی.....	۷۵
جدول ۴-۱۵. آزمون ناپارامتری من ویتنی برای بررسی ارتباط بین جنسیت و میزان آگاهی.....	۷۵
جدول ۴-۱۶. آزمون ناپارامتری من ویتنی برای بررسی ارتباط بین دانشگاه و میزان آگاهی.....	۷۶
جدول ۴-۱۷. آزمون ناپارامتری من ویتنی برای بررسی ارتباط بین هیئت علمی و میزان آگاهی.....	۷۶
جدول ۴-۱۸. آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین سابقه کار و میزان آگاهی.....	۷۷

فهرست نمودار

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱. نمودار دایره ای جنسیت.....	۶۶
نمودار ۴-۲. نمودار میله ای نوع تخصص شغلی.....	۶۸
نمودار ۴-۳. نمودار فراوانی دانشگاه محل تحصیل.....	۶۹
نمودار ۴-۴. نمودار دایره ای فراوانی هیئت علمی.....	۶۹
نمودار ۴-۵. نمودار دایره ای فراوانی سابقه شکایت.....	۷۰

چکیده:

مقدمه: یکی از مشکلاتی که دندانپزشکان و پزشکان در حرفه خود با آن روبه رو هستند شکایت بیماران از آنها در مراجع قضایی می باشد لذا ضرورت دارد که این قشر از جامعه از قوانین مرتبط شغلی و اصول حقوقی حاکم در مسائل پزشکی آگاه باشند. هدف از مطالعه حاضر بررسی میزان آگاهی دندانپزشکان از مسئولیت مدنی ناشی از قصور در تشخیص و درمان و در نهایت تولید محتوای آموزشی در این زمینه بود.

روش کار: در مطالعه حاضر که از نوع مقطعی تحلیلی می باشد میزان آگاهی ۵۱ نفر از دندانپزشکان متخصص شهر اردبیل از مسئولیت مدنی ناشی از قصور در تشخیص و درمان از طریق ارایه پرسشنامه مورد سنجش قرار گرفت. میزان آگاهی برحسب سن، جنسیت، سابقه کار، دانشگاه محل تحصیل، عضویت هیئت علمی و سابقه شکایت مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. در مرحله نهایی با تولید فایل آموزشی الکترونیک در قالب لوح فشرده مفاهیم مربوط باموضوع مسئولیت مدنی و ارکان مسئولیت مدنی دندانپزشکان با در نظر گرفتن نتایج بررسی میزان آگاهی و تاکید بر مواردی که آگاهی نسبی کمتری وجود دارد، مورد تبیین قرار گرفت.

نتایج: با استفاده از اطلاعات بدست آمده و تحلیل انجام شده مشخص شد که میانگین میزان آگاهی کلیه دندانپزشکان از مسئولیت مدنی ۲/۹۷ می باشد. به این صورت که با بیشتر شدن سن میزان آگاهی نیز بیشتر می شود ($p=0/001$) و با بیشتر شدن سابقه کار میزان آگاهی نیز بیشتر می شود ($p=0/001$) کسانی که سابقه شکایت داشتند میزان آگاهی آنها بیشتر بوده ($p=0/001$) و همچنین میزان آگاهی کسانی که عضو هیئت علمی بودند نیز بیشتر است ($p=0/001$) و جنسیت و دانشگاه محل تحصیل تاثیر قابل ملاحظه ای بر میزان آگاهی از مسئولیت مدنی نداشت ($p>0/05$).

نتیجه گیری: میزان آگاهی دندانپزشکان متخصص از مسئولیت مدنی ناشی از قصور در تشخیص و درمان در حد متوسط می باشد که نیاز به افزایش دانش حقوقی در این قشر احساس می شود.

کلمات کلیدی: مسئولیت مدنی - دندانپزشکان متخصص - آگاهی - محتوای آموزشی - اردبیل.